

GROEP 3 EN 4 | DE CLUB

In dit hoofdstuk zijn de activiteiten voor groep 3 en 4 beschreven.

De kinderen verdiepen zich vandaag in het thema 'Eerlijk Delen'. Door middel van verschillende spel- en rekenactiviteiten leren zij op een speelse manier wat eerlijk delen betekent en hoe dit in verschillende situaties kan worden toegepast. Aan de hand van verdelingsopdrachten met kleine voorwerpen, een circuit met diverse opdrachten en een buitenactiviteit ontdekken de kinderen verschillende methodes van eerlijk delen. Ze leren niet alleen hoeveelheden verdelen, maar ook hoe ze om kunnen gaan met overgebleven voorwerpen en situaties waar eerlijk delen niet altijd even eenvoudig is. Deze dag draait om samenwerken, kritisch nadenken en creatief oplossingen vinden

De indeling van de ochtend is als volgt:

Schoolbrede start (15 minuten)

Zie hoofdstuk 'Schoolbrede start'. Blik aan het begin van de dag met de kinderen terug op de schoolbrede start en hun inbreng daarin.

Deel 1 – Introductie: De Club (15 minuten)

In deel 1 maken de kinderen kennis met de vier hoofdfiguren die rondom een verdeeltafel of verdeelkleed zitten, en zij praten over Eerlijk Delen.

Deel 2 – Pinda's en andere dingen (40 minuten)

In groepjes van vier verdelen de kinderen kleine voorwerpen.

Deel 3 – Circuit (75 minuten)

Activiteiten:

- Vierkant inkleuren;
- Wegen;
- Stokbroden verdelen;
- Geld uitdelen.

Deel 4 – Buitenspel (30 minuten)

Twee kinderen worden benoemd tot uitdelers. De rest van de groep gaan in tweetallen getal kaartjes ruilen om steeds samen 10 te krijgen.

Deel 5 – Quiz (30 minuten)

Klassikale quiz met een aantal eerlijk delen situaties.

Deel 6 – Als er tijd over is (afmaken circuitactiviteiten)

Deel 7 – Afsluiting (10 minuten)

Samen met de kinderen wordt teruggeblikt op de dag.

Maak foto's van het werk dat de kinderen maken en gebruik deze in de afsluiting of om anderen te informeren over de Grote Rekendag.

Vooraf

- De kinderen werken bij de meeste activiteiten in groepjes van 4. Deel aan het begin van de dag de groepjes in.

Er zijn voor een aantal activiteiten werkbladen beschikbaar. U kunt deze soms ook vervangen door lege blaadjes papier.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 1 – INTRODUCTIE: DE CLUB

15 minuten

Materiaal

- PowerPointpresentatie 'De club': dia 1 en 2.

Voorbereiding

- Zet de PowerPointpresentatie 'De club' klaar.

Activiteit

- Vertel het verhaal bij de eerste dia:

Dit is het Willem Drees pleintje en de kinderen heten Jildiz, Dario, Tessa en Milan. Ze wonen allemaal aan het pleintje en spelen vaak met elkaar. Voetballen bijvoorbeeld. Of King, of ridders en tovenaars. Maar heel vaak ook hangen ze wat rond op het klimrek en de wipkip en praten ze vooral.

'We moeten een club beginnen', zegt Dario.

'Hoezo?', zegt Jildiz, 'we spelen toch al vaak samen?'

'Ja maar een echte club met regels en met een naam. De 'club van Dario', bijvoorbeeld.

'Dan doe ik niet mee', zegt Tessa, ik doe alleen mee als we het de 'club van Tessa noemen'

'De club van Arno', stelt Jildiz voor. Arno woonde vorige week nog op nummer 6.

'Maar die kan toch helemaal niet meedoen', protesteert Dario, 'die is verhuist.'

'Nee, maar dan krijgen we ook geen ruzie'.

De anderen mompelen 'Okee', 'Nou ja', 'Misschien'.

'En wat zijn onze regels dan?', vraagt Milan.

Dat is een moeilijke vraag. Een hele tijd zegt niemand wat, maar dan heeft Tessa wat bedacht:

'Regel 1. Als we snoep hebben moeten we dat eerlijk delen'

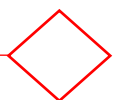
'Goeie regel', zegt Milan, die thuis haast nooit snoep krijgt.

Maar Dario is het er niet mee eens.

'Dat kan vaak helemaal niet. Want kijk..' zegt hij en hij haalt een dropje uit zijn zak. 'Ik heb maar één dropje, dus dat moet ik echt zelf opeten.'

Maar daar moet Milan om lachen. Die haalt een klein zakmesje uit zijn zak en zegt: 'Geef maar hier dat dropje'.

- Gebruik het verhaal om met de kinderen te bespreken wat eerlijk delen is.
 - Wanneer doe je dat?
 - Moet je altijd eerlijk delen? Zijn er ook situaties waarbij dat niet handig is? (Net zoveel aardappels als je vader? Een even zware tas of rugzak als je moeder?)

- Bespreek hoe je een dropje in vieren zou kunnen snijden. Teken het eerst als een rondje op het bord, dan als een vierkantje (kan op meerdere manieren), dan als bijvoorbeeld een katje of een ander figuurtje.
- Vertel verder, aan de hand van de tweede dia:

Okee, wat is regel twee?', vraagt Jildiz.

'Even wachten', zegt Dario, 'Ik moet heel nodig'. En hij holt weg naar zijn huis.

Even later komt hij terug met een volle zak pinda's in dop.

'Van mijn vader gekregen. Voor de club, zei hij.'

'Lekker', roepen de drie anderen.

'Maar ...', Dario lacht een beetje vals, 'die moeten we wel eerlijk verdelen.'

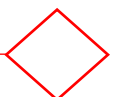
'Dat is toch heel makkelijk', zegt Tessa. 'We eten er allemaal een, en dan weer allemaal een, enzo. Tot ze op zijn.'

'Nee, het moet vooraf', zegt Dario, 'want als we gaan praten over de regels vergeet ik misschien wel om een pinda te nemen. Of Milan neemt er stiekem twee.'

'Dat zou ik nooit doen', protesteert Milan.

'Maar toch', houdt Dario vol, 'het moet vooraf.'

- Leg kort uit wat de kinderen vandaag gaan doen. Alle activiteiten hebben met eerlijk delen te maken.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 2- PINDA'S EN ANDERE DINGEN

40 minuten

Materiaal

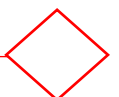
- Verzamelingen van tussen de 40 en 100 vergelijkbare dingen, bijvoorbeeld 86 paperclips, 63 gummetjes, 45 kleine plastic dierfiguurtjes, 78 fiches, 51 viltstiften etc. Doe ze in een doos of zak of iets dergelijks. Maak zoveel verzamelingen als er groepjes zijn, plus minstens twee extra.
- Dia 4 met in steekwoorden wat ze moeten opschrijven.
- Werkblad 1 'Pinda's en andere dingen'

Voorbereiding

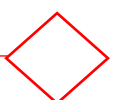
- Verdeel de kinderen in groepjes van vier per tafeltje.
- Leg op elk tafeltje een verzameling zoals boven beschreven. De overgebleven verzamelingen worden apart gelegd.
- Een vergelijkbare activiteit is beschreven in het tijdschrift Volgens Bartjens, 2022 #4, Tellen als een rijk probleem, Frans van Galen & Marieke Bos. Het is nuttig om de video's van de les te bekijken. Zie: https://www.volgens-bartjens.nl/art/50-6857_Tellen-als-een-rijk-probleem

Activiteit

- Maak viertallen.
- Leg de opdracht uit: We gaan kijken of jullie eerlijk kunnen delen wat je hebt. Probeer met zijn vieren eerlijk te delen wat er op de tafel ligt. Belangrijk is:
 - Als jullie alles gedeeld hebben moet je mij kunnen overtuigen dat het echt klopt. Ik wil kunnen zien dat iedereen evenveel heeft.
 - Het kan best zijn dat je wat overhoudt. Leg dat apart.
- Waarschijnlijk kiezen de leerlingen in de eerste ronde een aanpak, waarbij achteraf niet gecontroleerd kan worden of de verdeling eerlijk is. Dat geeft niet, wacht tot de leerlingen al een tijdje bezig zijn.
- Onderbreek de activiteit op een gegeven moment en bespreek de taak. Doe dat aan de hand van vragen als:
 - Hoe hebben jullie eerlijk gedeeld (uitdelen, 1 voor 1, meer tegelijk, ieder kind pakt zelf, alles wordt eerst 'mooi' neergelegd zodat je ziet hoeveel het is etc.)?
 - Hoe wist je zeker dat iedereen evenveel had? (Bijvoorbeeld door te tellen, of het allemaal op dezelfde manier neer te leggen).
 - Kun je ook achteraf controleren dat alles eerlijk gedeeld is? Hoe zou je dat kunnen doen? Het kan door groepjes te maken - in elk groepje evenveel dingen - en die groepjes apart te leggen op de tafel. Je kunt dan achteraf tellen of iedereen evenveel groepjes heeft kunnen maken.
- Laat ze verder gaan met de activiteit en stimuleer de kinderen om het op een slimme, snellere manier (dan 1 voor 1 uitdelen) te doen.
- Loop tijdens de activiteit rond en ondersteun de kinderen als dat nodig is door kritische vragen te stellen.
- Als een groepje klaar is ruilen ze hun verzameling om met een andere verzameling materiaal en doen daarmee hetzelfde.
- Sluit af met een kort gesprekje over de activiteit. Wat vinden jullie nu een handige manier? Stel eventueel nog aan de orde:

- Wat kun je doen met de dingen die overblijven? (Bijvoorbeeld: om de beurt iemand iets extra geven).
- Niet alles heeft evenveel waarde (voetbalplaatjes, schelpen). Wat doe je dan? Gebruik dit als aanleiding voor een gesprek over de vraag of 'eerlijk' ook altijd 'evenveel' zou moeten zijn.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 3- CIRCUIT

Circuitactiviteit – Introductie

75 minuten

Materiaal

- Presentatie 'De Club', dia 5 t/m 10.

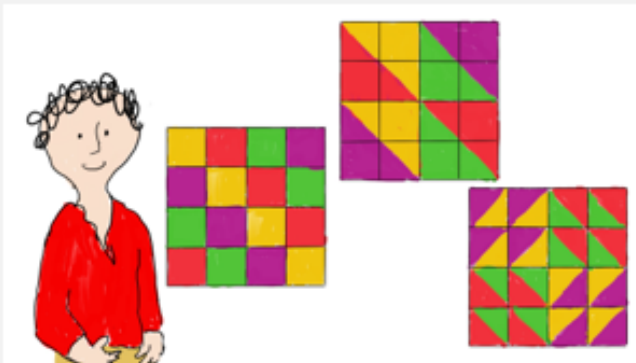
Voorbereiding

- Zet alle materialen klaar die bij de afzonderlijke activiteiten horen.
- Bepaal of activiteit 4 (Monnies uitdelen) en 5 (euro's uitdelen) allebei worden uitgevoerd of kies één van de twee.
- Maak groepjes van vier kinderen die samen het circuit doorlopen.
- Als de klas groot is zet dan een paar activiteiten twee keer in het circuit.

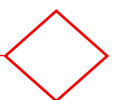
Activiteit

- Vertel verder over de club, dia 5 en 6. Lees eerst het hele verhaal en leg dan pas de afzonderlijke opdrachten uit aan de hand van de dia's 7 t/m 11.

Het is een paar dagen later. Jildiz, Dario, Tessa en Milan hebben regels bedacht over samen buiten spelen, over bij iemand binnen spelen en over het aaien van de kat van Tessa. Maar eigenlijk vinden ze regel 1, die over het eerlijk delen, de interessantste regel. Jildiz is het meest fanatiek. Overal ziet ze dingen die je zou kunnen verdelen en dan probeert ze steeds te bedenken hoe je dat dan eerlijk doet. Gisteren kwam ze met een blad met allemaal gekleurde vierkantjes naar de club: 'Kijk eens, allemaal anders, en allemaal eerlijk.'

- Bespreek of het klopt dat er van elke kleur evenveel is, dat elke kleur evenveel ruimte heeft.

- Ga verder met het verhaal en dia 6:

Het is vandaag zaterdag en het is mooi weer. Ze hebben alle vier aan hun ouders gevraagd of ze met de club mogen gaan picknicken in het park naast hun pleintje. Dat mag. Ze hebben geld gekregen om stokbrood en beleg te gaan kopen in de supermarkt en ze nemen ook een bal, een paar boeken, flesjes water, een zak nootjes en badminton-rackets mee. Ze stoppen alles in de rugzakken van Milan en Jildiz.

'Hm', zegt Milan, 'mijn rugzak is veel zwaarder dan die van jou!'

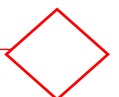
'Nou en?', zegt Jildiz, 'Jij zegt toch altijd dat je zo sterk bent?'

'Ja maar, het is niet eerlijk' vindt Milan. 'En jij wil toch altijd alles eerlijk verdelen?'

Tessa zegt dat ze niet moeten zeuren. En anders neemt zij de rugzak van Milan wel, zegt ze.

Later, bij de picknick, verdelen ze de stokbroden wel eerlijk. En ze verdelen ook het geld dat nog over is eerlijk.

- Leg de opdrachten van het circuit uit aan de klas, aan de hand van dia 7 tot en met 11. Vertel kort wat de bedoeling is van elk onderdeel en waar de kinderen dat onderdeel gaan doen. De opdrachten staan beschreven bij de activiteiten hierna:
 - Dia 7: Vierkant inkleuren;
 - Dia 8: Rugzakken vullen: wegen;
 - Dia 9: Stokbroden delen;
 - Dia 10 of 11: Geld verdelen.
- Leg als dat nodig is een activiteit later ook nog uit aan het groepje bij de tafel.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 3- CIRCUIT

Circuitactiviteit 1 – Vierkant Inkleuren

Materiaal

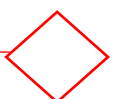
- Werkblad 2 'Tegeltjes' (één per kind).
- Kleurpotloden.
- PowerPoint dia 7: instructie en inkleurvoorbeelden.

Voorbereiding

- Leg de werkbladen en kleurpotloden klaar.
- Zorg dat er voor elk kind vier verschillende kleuren potloden zijn.

Activiteit

- Elk vierkant (met 16 kleine vakjes) moet eerlijk verdeeld worden in 4 kleuren. Dat kan heel eenvoudig: horizontaal of verticaal 4 vakjes naast of onder elkaar in elke kleur, maar het kan ook creatief:
 - Willekeurig 4 vakjes steeds eenzelfde kleur;
 - Een vakje eerst in vieren delen en dan elk stukje met een andere kleur kleuren;
 - Vakjes in 2-en delen en een patroon kleuren.
- Extra: Verzamel eventueel de bladen voor een tentoonstelling aan het eind.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 3- CIRCUIT

Circuitactiviteit 2 – Rugzakken vullen (wegen)

Materiaal

- 2 ongeveer even grote rugzakken (van leerlingen).
- Een (personen)weegschaal (kan ook een 'unster' zijn).
- Diverse spullen zoals: blokken – grote en kleine boeken – flesje water – broodtrommeltje, enzovoort. Niet evenveel van alles!
- PowerPoint dia 8: instructie.

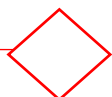

Vorbereiding

- Leg de spullen klaar.
- Ga na of alles inderdaad in die twee rugzakken past (en dan ongeveer even zwaar zijn).

Activiteit

- De kinderen vullen de twee rugzakken. Twee kinderen vullen de ene rugzak, en twee kinderen de andere rugzak. Bij het inpakken moeten ze ervoor zorgen dat het gewicht van de rugzakken ongeveer gelijk wordt.
- Aan het eind controleren ze of de rugzakken inderdaad even zwaar zijn. Laat hen het gewicht met de hand voelen en vergelijken.
- Voor een meer precieze controle kunnen ze een (personen)weegschaal of unster gebruiken.
- Ze kunnen ook een kleeerhanger als balans gebruiken (als de rugzakken niet te zwaar zijn). Hang de rugzakken elk aan een kant van de kleeerhanger. Hang de kleeerhanger aan de haak zo op dat de rugzakken vrij hangen (let op, aan een vinger kan te zwaar zijn) en kijk welke kant zwaarder is.
- Bij een ongelijk gewicht proberen de kinderen het gelijk te maken, door de spullen anders te verdelen. Stimuleer ze om te zoeken welke spullen ze kunnen omruilen tussen de rugzakken.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 3- CIRCUIT

Circuitactiviteit 3 – Stokbroden

Materiaal

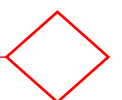
- Werkblad 3 “Stokbrood”, per groepje 1 blad. Eenzijdig afdrukken is waarschijnlijk het handigst.
- Stroken papier - de stokbroden - gesneden van A4 langs de korte zijde. Er kunnen 8 stroken worden gemaakt van één vel. Per groepje ongeveer 18 stroken.
- Lijm, scharen en potloden.
- PowerPoint dia 9: uitleg over deze activiteit.

Vorbereiding

- Snij of knip A4-papier (evt. gekleurd) langs de korte zijde in 8 stroken. Deze stroken papier worden gebruikt als stokbroden.

Activiteit

- Leg de opdracht uit aan de hand van het voorbeeld. De vraag is steeds hoeveel één van de vier kinderen krijgt. Alle leerlingen van een groepje mogen stroken vouwen en knippen, maar uiteindelijk moeten ze samen één werkblad maken.
- Laat de leerlingen eerst vouwen en dan pas knippen. De groep overlegt welk stukken opgeplakt worden.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 3- CIRCUIT

Circuitactiviteit 4 – Monnies uitdelen

Materiaal

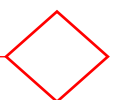
- Geldpot.
- Neggeld Monnies: bijlage 1 (zie ook bij Voorbereiding).
- Werkbladen 4a (3 vellen): met de uit te delen bedragen. Voor elk groepje een eigen set werkbladen.
- PowerPoint dia 7: uitleg over deze activiteit.

Voorbereiding

- Knip de Monnies op bijlage 1 los
- Zet op de tafel een geldpot met Monnies. Zorg dat hierin zit:
 - 2 x 10 M
 - 1 x 9 M
 - 1 x 8 M
 - 1 x 7 M
 - 2 x 6 M
 - 3 x 5 M
 - 3 x 4 M
 - 1 x 3 M
 - 2 x 2 M
 - 3 x 1 M

Activiteit

- De kinderen pakken een werkblad met het te maken bedrag per kind. In elk vakje staat het bedrag aan Monnies dat er moet komen. Per blad zijn er twee opdrachten. In totaal zijn er zes opdrachten.
- Elk kind (elk vakje) moet steeds hetzelfde bedrag in Monnies krijgen uit de pot. Eerlijk uitdelen betekent dus niet per se dat alle kinderen dezelfde briefjes krijgen. En er kan geld in de pot overblijven.
- Ze leggen het geld eerst neer en zorgen dat iedereen evenveel (in waarde krijgt). Dat kan door de Monnies voor elk kind (elk vakje) op het werkblad te leggen.
- Als het klopt schrijven ze de verdeling van de briefjes daarna op het werkblad.
- Daarna doen ze al het geld weer in de pot en maken ze de volgende opdracht.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 3- CIRCUIT

Circuitactiviteit 5 – Euro's uitdelen

Materiaal

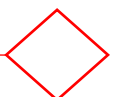
- Geldpot.
- Speelgeld Euro's (zie ook bij voorbereiding).
- Werkbladen 4b: met de uit te delen bedragen. Voor elk groepje een eigen set werkbladen.
- PowerPoint dia: 11 met uitleg over deze activiteit.

Voorbereiding

- Deze versie met euro's vereist ook het tellen met 50 cent.
- Zet op de tafel een geldpot met het de euro's. Zorg dat hierin zit:
 - 6 x €0,50
 - 6 x €1
 - 3 x €2
 - 3 x €5
 - 3 x €10
 - 2 x €20

Activiteit

- De kinderen pakken een werkblad met het te maken bedrag per kind. Per blad zijn er 2 of 3 bedragen. In totaal zijn er vijf verdeel opdrachten.
- Elk kind (elk vakje) moet steeds hetzelfde bedrag krijgen uit de pot. Eerlijk uitdelen betekent dus dat iedereen hetzelfde bedrag krijgt, niet persé dezelfde munten en briefjes. Er kan ook geld in de pot overblijven.
- Ze leggen het geld eerst neer op tafel en zorgen dat iedereen evenveel (in waarde krijgt). Dat kan door het geld voor elk kind op het werkblad in de vakjes te leggen.
- Als het klopt tekenen ze de verdeling van de munten en briefjes daarna op het werkblad.
- Daarna doen ze al het geld weer in de pot en maken ze de volgende opdracht.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 4- BUITENSPEL

Buitenspel – Introductie

30 minuten

Materiaal

- Presentatie dia 12 en 13

Activiteit

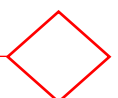

De supermarkt om de hoek heeft een actie. Als je wat koopt krijg je een waardebon, en als je 30 of 40 punten hebt kun je iets van speelgoed kiezen. Mevrouw Does, die de baas is van de supermarkt kent de kinderen van het pleintje. Ze geeft elk kind drie bonnen, en ze zegt: 'dan duurt het niet zo lang, voordat je iets kunt uitkiezen'.

Maar de kinderen zien meteen dat het niet eerlijk is, ze hebben niet allemaal evenveel punten gekregen*. 'Sorry', zegt mevrouw Does, 'Maar het kan vast eerlijker, ik weet dat het samen 40 punten zijn**. Dus ieder kind moet 10 punten krijgen.'

Tessa wil alle bonnen bij elkaar gaan doen, maar Dario heeft een slimmer idee: 'We moeten gewoon even ruilen.'

- Laat **dia 12** zien en vertel het verhaal erbij. Er zijn 2 mogelijke pauzemomenten:
 - Laat de kinderen zelf even optellen om te zien dat het niet eerlijk is;
 - Vraag in groep 4 of de leerlingen erachter kunnen komen hoeveel punten elk kind dan moet krijgen.
- Laat de dia op het bord staan en vraag de leerlingen om te bedenken hoe de kinderen kunnen ruilen. Zeg dat de leerlingen de getallen op een blaadje kunnen schrijven als ze dat willen.
- Bespreek de oplossingen (Jildiz kan haar 2 ruilen met de 5 van Tessa, Dario kan zijn 1 ruilen met de 2 van Milan).

GROEP 3 EN 4 | DEEL 4- BUITENSPEL

Buitenspel Activiteit – 10 maken

20 minuten

Materiaal

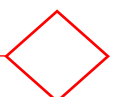
- Werkblad 5, '10 maken'. Vier keer afgedrukt.
- Voor elke uitdeler een doosje of bakje om de kaartjes in te doen.

Vorbereiding

- Maak via knippen of snijden van de bladen getal kaartjes. Zorg dat de getal kaartjes goed door elkaar zitten.

Activiteit

- Maak tweetallen. Kies eventueel een leerling als extra uitdeler.
- Leg de regels uit aan de hand van **dia 13**:
 - Je krijgt per tweetal steeds drie kaartjes en moet proberen om met die kaartjes samen 10 te maken;
 - Als je 10 kunt maken (eerste voorbeeld: 4 plus 6) geef je die kaartjes aan de uitdeler. Je krijgt daarvoor in de plaats weer nieuwe kaartjes;
 - Kun je niet 10 maken (tweede voorbeeld: 4, 3 en 1), dan ga je met een ander tweetal één kaartje ruilen (niet meer dan één). Daarna kijk je of je nu wel 10 kunt maken;
 - Als dat lukt geef je de kaartjes aan de uitdeler en krijg je nieuwe kaartjes. Als het niet lukt ga je nog een keer ruilen.
- Verzamel de ingeleverde kaartjes in een doosje of bakje, zodat ze makkelijk door elkaar gehusseld kunnen worden.
- Leg in groep 4 uit dat je ook 10 zou kunnen maken met drie kaartjes, bijvoorbeeld 2, 3 en 5. Voor leerlingen van groep 3 is waarschijnlijk het zoeken naar twee kaartjes die samen 10 zijn al lastig genoeg.
- Laat het spel eindigen door na een bepaalde tijd een teken te geven, of deel op een gegeven moment geen nieuwe kaartjes meer uit. De tweetallen die hun kaartjes inleverden zijn klaar.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 5- QUIZ

30 minuten

Materiaal

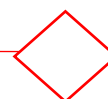
- Presentatie 'Quiz'.
- Eventueel: wisbordjes met stift en doekje (per kind of 2-tal).

Vorbereiding

- Zet de quiz klaar.
- Bedenk hoe de kinderen antwoorden:
 - De kinderen kunnen de vragen uit de quiz individueel beantwoorden door een hand op te steken. En dan op hun beurt antwoorden;
 - De kinderen kunnen eerst in tweetallen (of groepjes) de antwoorden bespreken. Sommige vragen hebben namelijk geen 'correcte' antwoorden, maar gaat het om de vraag of iets eerlijk is;
 - De kinderen kunnen hun antwoord (individueel of in een tweetal) op een wisbordje schrijven en omhooghouden.
- Bespreek elk antwoord na (zie hieronder).
- Bereid een korte instructie voor.

Activiteit

- De quiz kan ook worden gedaan voor het buitenspel.
- Gebruik de PowerPoint van de Quiz op het scherm.
 - **Q1:** Open antwoord. Papa is ouder en groter. Mirjam is kleiner en jonger. Wie heeft er meer honger? Wie heeft het nodig?
 - **Q2:** Open antwoord. Papa is ouder en groter. Mirjam is kleiner en jonger. Wie heeft er meer honger? Wie heeft het nodig? Wie vindt het lekker?
 - **Q3:** Open antwoord. Papa is groter en sterker. Mirjam is kleiner. Wie heeft er meer spullen nodig?
 - **Q4:** Open antwoord. Papa is ouder en groter. Mirjam is kleiner en jonger. Wie heeft er meer honger? Wie heeft het nodig? Wie vindt het lekker?
 - **Q5:** Open antwoord. Nu liggen alleen de leeftijd en groottes van de kinderen dicht bij elkaar. Hoe zit het dan met verdelen? Kan het eerlijk?
 - **Q6:** Ja. Iedereen heeft €18.
 - **Q7:** Iedereen kan €5,33 krijgen (1 cent rest), of €5 en je beschouwt de overblijvende euro als rest. -> vraag aan de kinderen wat ze met de rest zouden doen.
 - **Q8:** Ja. De kleuren zijn eerlijk verdeeld over de vakjes.
 - **Q9:** Ja. Het ziet er nu anders uit, maar de verdeling is hetzelfde (hokje rechtsonder is omgewisseld).
 - **Q10:** Nee. Dit lijkt mooi verdeeld, maar groen heeft 6 hokjes en rood maar 2.
 - **Q11:** Ja. Dit lijkt gek verdeeld maar iedere kleur heeft 4 hokjes.
 - **Q12:** Nee. Rood 4, blauw 4, maar geel 5 en groen 3.
 - **Q13:** Gelijk. $12 / 3 = 4$ en $8 / 2 = 4$. In beide gevallen krijgen de kinderen 4 knikkers.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 6- ALS ER TIJD OVER IS

Als er nog tijd over is kunnen eerdere circuit-activiteiten (eventueel met variaties) nog eens worden gebruikt.

- Meer inkleuren (werkblad 2). Eventueel een ander vlak maken bijvoorbeeld 3 bij 4 en dan met 2, 3, 4 of 6 kleuren; 3 bij 5 met 3, 5 of 4 kleuren) of 3 bij 3 en met 3, 6, 2 of 4 kleuren.
- Meer geld verdelen (werkbladen 3 en speeleuro's met nieuwe bedragen om te maken of om de hele pot eerlijk te delen).
- Meer stokbroden verdelen met andere aantallen kinderen (zie circuit 3d).

Materiaal

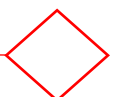
- Kopieën van werkbladen (zie boven en bij de oorspronkelijke circuitactiviteit).

Voorbereiding

- Leg de spullen klaar (of gebruik de circuittafels).

Activiteit

- Voer de extra activiteiten uit zoals beschreven bij het Circuit.

GROEP 3 EN 4 | DEEL 7- AFSLUITING

10 minuten

Materiaal

- Presentatie dia 14.

Voorbereiding

- Hang de producten op in de klas of maak foto's en zet die in een PowerPoint.

Activiteit

- Laat **Dia 14** zien en vertel het laatste deel van het verhaal.

Het werd een leuke dag, die zaterdag van de picknick. Omdat het lekker weer was bleven Jildiz, Dario, Tessa en Milan de hele middag in het park. En daarna mochten ze ook nog pannenkoeken eten bij Milan. Ze mochten net zoveel pannenkoeken eten als ze opkonden.
 'Ik heb vijf pannenkoeken gegeten en jullie maar vier', zegt Dario, 'maar toch is het eerlijk'.
 Daar moeten ze allemaal even over nadenken, maar het klopt.
 'Maar er is ook heel veel oneerlijk, hoor', zegt Tessa.
 'Wat dan?', vraagt Jildiz
 'Nou eh, bijvoorbeeld, jij kan veel beter tekenen dan ik'
 'Maar jij kan op je handen staan.'
 'En er zijn kinderen die veel meer speelgoed hebben dan wij. En er zijn kinderen die drie keer per jaar op vakantie gaan. Helemaal naar New York, bijvoorbeeld. En er zijn kinderen die niet zo vaak naar school hoeven. En er zijn'
 Dario wordt boos. 'Er zijn kinderen die juist heel graag naar school willen, maar er is daar geen school.'
 Tessa moet lachen: 'Ik maakte maar een grapje.'
 'Wie wil er nog een toetje?', vraagt de moeder van Milan.

- Dario at vijf pannenkoeken en de anderen aten er vier. Vraag waarom dat toch wel eerlijk was (elk kind at zoveel als het wilde).
- Gebruik dit om te bespreken dat 'eerlijk' niet altijd betekent dat iedereen evenveel moet krijgen. Volwassenen eten bijvoorbeeld meer en kunnen meer bagage dragen. Laat de leerlingen nog andere voorbeelden bedenken.
- Bespreek de Grote Rekendag na.
 - Wat vonden de kinderen van de activiteiten? Wat kunnen ze erover vertellen? Welke vonden ze het leukst om te doen? Waarom?
 - Wat weten ze nu over eerlijk delen?
 - Bekijk de producten (en de foto's) en vraag kinderen er wat bij te vertellen: hoe hebben ze het gedaan? Wat ging er goed?

